

JOSEP M. FERRATER I MORA

Barcelona 1912 – Barcelona 1991. Filòsof i assagista.

És el filòsof català més destacat del segle XX. El seu llegat és una obra molt sòlida caracteritzada per haver integrat les diverses perspectives filosòfiques vigents.

El 30 d'octubre del 2012 celebrem 100 anys del seu naixement.

Josep M. Ferrater i Mora va estudiar filosofia a Barcelona. Des de molt jove es va sentir influït per la figura de Joaquim Xirau, filòsof d'adscripció alemanya i d'idees properes a la fenomenologia. Va participar directament en la Guerra Civil, en el bàndol republicà. La derrota va significar l'inici d'un llarg període: França, Cuba, Xile, Mèxic, EUA. Des del 1949 va ser docent en el prestigiós Bryn Mawr College (Pennsylvania, EUA), on va romandre fins a la jubilació, el 1981.

L'any 1935 va publicar el seu primer llibre, el recull d'assajos *Cóctel de verdad* (1935). Durant els primers anys de l'exili (1941-1946), quan treballava com a catedràtic de filosofia a la Universitat de Santiago de Xile, va publicar algunes obres cabdals per al seu pensament com ara *Les formes de la vida catalana* (1944) o *Variaciones sobre el espíritu* (1945).

A *Les formes de la vida catalana* va analitzar la particular idiosincràsia dels catalans (seny, ironia, mesura i continuïtat) i va tractar de definir un tipus ideal de català a partir d'uns trets que des de fora poden ser estereotips, però des de dintre donen sentit a la conducta.

A Cuba va rebre l'encàrrec d'un editor mexicà de preparar un diccionari de filosofia en llengua espanyola. El *Diccionario de filosofía* va aparèixer el 1941, en un sol volum. Aquest projecte va ser un dels que li van reclamar més esforços i dedicació. La sisena edició del diccionari (1979) va ser la darrera en vida seva. És el diccionari de filosofia més important que existeix al món escrit per un sol autor. Ferrater Mora va bastir un corpus de referència d'una gran solidesa. *De la materia a la razón* (1979) i *Fundamentos de filosofía* (1985) són dues obres amb una gran ambició sistemàtica i rigor conceptual.

Com a filòsof, va intentar l'aproximació de les teories vigents a la seva època: l'empirisme anglès, l'existencialisme, el dualisme o el pluralisme ontològic. Amb totes elles va construir una teoria integracionista alhora que estudiava aspectes com la lògica, la comunicació o l'estil. Poc partidari d'inventar realitats, Ferrater Mora pensava que l'integracionisme li permetria trobar una tercera via filosòfica que tingués com a objectiu tocar la realitat de molt a prop.

A més, però, d'un ambiciós sistema filosòfic, Ferrater Mora ha deixat treballs valuosos en ontologia, història de la filosofia, metafísica, antropologia, filosofia de la història i de la cultura, teoria del coneixement, lògica, filosofia de la ciència i ètica i fins i tot en cinematografia com a realitzador. La seva obra literària es desenvolupa sobretot a la seva maduresa (entre 1979 i 1991), quan publica una sèrie de novel·les que tenen molt bona acollida de públic i crítica.

A *Una mica de tot* (1961) va aplegar escrits fets a l'exili en revistes com *Germanor*, *Recull Literari* o a la *Revista de Catalunya*. També destaca entre la seva producció *El llibre del sentit* (1948), *Reflexions sobre Catalunya* (1955) o *La filosofia en el món d'avui* (1965). Com a literat va escriure obres com *Voltaire en Nueva York* (1985) o *El joc de la veritat* (1988). També cal destacar el recull de correspondència entre Ferrater Mora i el poeta Joan Oliver, *Joc de cartes* (1988), i de manera pòstuma l'assaig *El seny* (1995).

JOSEP M. FERRATER i MORA

Agenda d'actes

| Comissària: Mariàngela Vilallonga

Actes presencials

05.06.12 | Barcelona | Ateneu Barcelonès

A partir del 05 de juny exposició *Sales, Calders, Tísner i Ferrater* a l'Ateneu i després itinerant per les biblioteques.

Organitza Departament de Cultura.

26.06.12 | 19 h | Barcelona | Ateneu Barcelonès (Sala Sagarra)

Cicle *Escriure en temps difícils*

Josep Ferrater Mora

A càrrec de l'escriptor Francesc Serés

Organitza la Institució de les Lletres Catalanes, amb col·laboració de l'Ateneu Barcelonès.

Segon semestre 12 | Casals catalans a l'exterior

Exposició *Escriure en temps difícils: Sales, Calders, Tísner i Ferrater Mora*

Casa Catalana de Las Palmas (Espanya); Associació Catalana "El Pont Blau" d'Hamburg (Alemanya); Deutscher Katalanistenverband de Leipzig (Alemanya); Casal Català de Quebec (Canadà); Casal Català de Santiago de Xile (Xile); Casal Català de Córdoba (Argentina); Centre Català de Mendoza (Argentina); Casal dels Països Catalans de Guayana (Veneçuela); Casal Català de la Península de Yucatán (Mèxic); Orfeó Català de Mèxic (Mèxic); Casal Català "Jorge Butiñà" (Equador); Casal Català de Guayaquil (Equador); ACEN Equador (Equador); Casal Català de Beijing (Xina); Casal Català de Caracas (Veneçuela); Casal Català d'El Salvador (El Salvador)

Organitza Departament de Cultura i Departament de Presidència.

31.10.12 | 19.00 h | Barcelona | Filmoteca de Catalunya (Sala Laia)

Sessió cinematogràfica de dos pel·lícules recuperades per la Filmoteca: *She shape of things to come* (1968) i *Carmina varia* (1969)

Organitza la Filmoteca de Catalunya i la Càtedra Ferrater Mora.

07.11.12 | 11 h-15 h | Girona | Casa de Cultura | Auditori Josep Viader

Jornada sobre la figura i l'obra de Josep Ferrater Mora (Girona)

Intervenció musical a l'orgue, lectura de textos en català i en anglès de Ferrater Mora, conferència de Josep M. Terricabras, projecció de la pel·lícula *Carmina Varia* i lliurament del II Premi d'Assaig Ferrater Mora

Acte de cloenda de l'acte, a càrrec de la professora Priscilla Cohn, vídua de Ferrater Mora; Anna Maria Geli, rectora de la Universitat de Girona, i Carles Puigdemont, alcalde de Girona

Organitza Institut d'Estudis Catalans, la Càtedra Ferrater Mora i la Institució de les Lletres Catalanes.

08.11.12 | 11 h a 20 h | Barcelona | Institut d'Estudis Catalans | Sala Prat de la Riba

Jornada sobre la figura i l'obra de Josep Ferrater Mora (Barcelona)

Conferències a càrrec de Pompeu Casanovas, Victòria Camps i Xavier Serra

Taula rodona moderada per Salvador Giner amb la participació de Jordi Gràcia, Carlos Nieto i Xavier Rubert de Ventós

Cloenda: presentació de *Les formes de la vida catalana i altres assaigs* de Josep Ferrater Mora, publicat per Edicions 62, La Butxaca.

Organitza Institut d'Estudis Catalans, la Càtedra Ferrater Mora i la Institució de les Lletres Catalanes.

10.12.12 | Barcelona | Institut d'Estudis Catalans

Exposició de petit format amb l'Arxiu de Ferrater Mora.

Organitza Institut d'Estudis Catalans, la Càtedra Ferrater Mora i la Institució de les Lletres Catalanes.

Món editorial

11.12 | Barcelona | Edicions 62

Reedició de *Les formes de la vida catalana*.

Pròleg de Salvador Giner, president de l'IEC.

Organitza Edicions 62.

Actes universitaris

07.11.12 | Girona | Universitat | Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani

Exposició de petit format amb l'Arxiu de Ferrater Mora.

Organitza Institut d'Estudis Catalans, la Càtedra Ferrater Mora i la Institució de les Lletres Catalanes.

Mitjans de comunicació

23.04.12 | Diari Ara

Fes-te filòsof amb Josep Ferrater Mora. Suplement especial dedicat al filòsof amb motiu del centenari del seu naixement.

Organitza diari ARA amb el suport de la Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani

---

23/27.07.12 | Catalunya Ràdio | Cent anys d'una gran collita: Tísner, Calders, Sales, Ferrater Mora i Montsalvatge

"La collita de l'any 12" a *El matí de Catalunya Ràdio de l'estiu*, converses amb els seus descendents i testimonis o experts de les seves obres

Organitza Catalunya Ràdio.
